

FJALA PËRSHËNDETËSE

Të nderuara zonja e zotërinj,
Të nderuar referues në këtë Simpozium, për nder të 40 vjetorit të demonstratave,
Të nderuar ideatorë, organizatorë dhe pjesëmarrës të demonstratave të vitit 1981,
Të nderuar veprimtarë, atdhetarë, çlirimtarë,
Mysafirë të nderuar,

Jemi tubuar sot këtu në tokën gjermane, në atdheun e albanologëve të shquar dhe në vendin që dha kontribut thelbësor për krijimin e shtetit tonë për të shënuar 40 vjetorin e demonstratave gjithë popullore që u nisën prej studentëve të Universitetit të Prishtinës më 11 mars 1981 dhe vazhduan për gjatë gjithë asaj pranvere, megjithëse ato u shuan me gjak e terror shtetëror, tensioni në shoqërinë tonë atë mot të madh ndihej kudo deri në dimër. Me një fjalë gjithçka në atë pranverë kishte vulën e protestës dhe të demonstrimit. Revolta shfaqej çdo kund dhe në çdo gjë. Atë pranverë që me të drejtë mund të quhet «pranvera e madhe shqiptare» filloi udha jonë e gjatë, e mundimshme, që prej fillimit e larë me gjakun tonë drejt shtetit të dytë shqiptar, Republikës së Kosovës.

Lindja e një shteti është një proces sa i gjatë, aq edhe i vështirë. Republika jonë lindi mbi rrënojat e një perandorie të vogël me emrin Jugosllavi, në fakt e përmbylli shkatërrimin e plotë të saj. Ishim të parët që ngritëm në Jugosllavi krye kundër këtij burgu të popujve, por në cak arritëm të fundit. Ky fakt s'është aspak dëshpërues

siç duket në shikim të parë, sepse mes vitit 1981 e 1999 janë vetëm 18 vjet dhe në mes të vitit 1999 dhe 2008 vetëm 9 vjet, d.m.th. rruga jonë që përfundoi me shpalljen e pavarësisë së Kosovës zgjati më pak se tre dhjetëvjeçarë, saktësisht 27 vjet.

Ka shumë popuj në botë që luftojnë për çlirimin e tyre shumë më gjatë. Madje jo rrallë popujt humbin rrugën dhe heqin dorë prej luftës së tyre. Në këtë kuptim ne jemi një komb fatlum, një komb që mori ndihmën e gjithanshme të Botës së Lirë, e cila për shqiptarët hodhi tonelata bombash mbi Beogradin, mbretërinë e së keqes ku projektoheshin gjenocide dhe zhdukje popujsh jo serbë. Ushtria jonë çlirimtare UÇK, fitoi si aleat NATO-n, aleancën më të madhe që ka njohur bota në historinë e saj. Kjo kthesë historike në botën lindore, vinte si vijim i lëvizjeve studentore të demonstratave, me kërkesa për barazi, apo largim të tutelës sovjetike. Por, ky nuk ishte rasti me rininë tonë studentore.

Çështja shqiptare në ish Jugosllavi, jo që nuk ishte zgjidhur, por as që kishte interesim për ta zgjidhur. Universiteti i Prishtinës si gjenerator i arsimimit dhe iluminizmit pati ndikim të fuqishëm në rininë studentore, por edhe në tërë shoqërinë shqiptar.

Rinia studentore, vijonte mësimet jo vetëm në amfiteatro të fakulteteve, por edhe lexonte Adem Demaçin, Ukshin Hotin, lexonte mesazhet e rilindjes nacionale, idetë demokratike për liri, grupeve klandestine të prira për ndryshim të cilësisë shtetërore të Kosovës. Kjo rini, e shihte të pamundur këmishën e prerë nga okupatori ta bartte gjithmonë. Ajo këmishë ishte e pamundur të bartej, sepse, si krahinë autonome, as afërsisht nuk i plotësonte as kërkesat, as nevojat e shqiptarëve në ish Jugosllavi.

Rinia studentore e kësaj kohe, angazhohej për lirinë e kombit shqiptar në Jugosllavi, këtij kombi që ishte evidentuar si pakicë kombëtare apo nacionalitet, kombësi, e jo komb. Studentët në ditën e ndezjes së revoltës, nuk ishin aq sociale siç u duken në fillim, sepse, ato pak ditë më vonë, i mbushën rrugët dhe sheshet me kërkesa të qarta politike: «Republikë», «Kosova Republikë», «Republikë, Kushtetutë, o me hatër o me luftë», «Liri, barazi, pavarësi», «Jo

eksploatim të pasurive të Kosovës», «Kosova punon, Serbia ndërton», ishin disa nga parullat.

Krahas kësaj rinie, pas fillimit të demonstratave, do t'i bashkoheshin edhe profesorët më eminent kombëtar, punëtorët dhe qytetarët shqiptarë nga të gjitha trojet e veta në ish jugosllavi. Një nga studiuesit e kësaj epoke, ka shkruar se «me demonstratat e vitit 1981 në Kosovë u krijua një moment i ri politik e shoqëror, një frymë lirie, frymë republike, frymë pavarësie – Fryma e Adem Demaçit».

Të nderuar pjesëmarrës,

Veprimtarë të çmuar të çështjes kombëtare,
Me të drejt, mund të cekim se kjo frymë vuri në veprim djemtë dhe vajzat më të mira të kombit, atdhetarë e intelektualë, për të arritur deri në krijimin e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës. Kjo rini studentore, dëshmoi se ishte jetësisht e përkushtuar në këtë rrugë.

Ata, çdo ditë bëheshin më shumë, duke aftësuar metodat dhe idetë, duke u fuqizuar radhët me kuadër dhe armatim, deri në Epopenë e UÇK-së dhe Jasharajve legjendar, për të arritur shtetin dhe shtetësinë e Republikës që kemi sot. Në këtë rrugë historike të rinisë studentore, do të bien në altarin e lirisë dhjetëra studentë, do të plagosen qindra e mijëra, ndërsa pushteti jugosllav do të shqiptonte dënime drakonike me qindra shekuj burg, izolime dhe duke përjetuar përndjekje e tortura të papërshkrueshme. Në këtë rrugë të nderit e atdhedashurisë, kombi shqiptar do të dalë fitues, më 12 qershor 1999, me nënshkrimin e kapitullimit të ushtrisë okupatore jugosllave. Sot, me nderim të madh, i kujtojmë dëshmorët dhe heronjtë e kësaj epoke sa të lavdishme, aq të paharrueshme për lirinë dhe çlirimin e Kosovës. Këtu duhet të kujtojmë edhe studentët dhe veprimtarët, ideologët e ideve studentore, kontribuuesit dhe veprimtarët që demonstratat historike të studentëve i vijuan me rrugë e metoda tjera, që sollën edhe të arriturat e sotme.

Të nderuar pjesëmarrës,

Është tashmë fakt i padiskutueshëm se historia e re e Kosovës është ndarë natyrshëm në periudhën para demonstratave të vitit 1981 dhe pas tyre. Rezultatet e demonstratave të vitit 1981 janë: rënia e diktaturës jugosllave, pluralizmi, çlirimi i Kosovës dhe pavarësia e Republikës së Kosovës. Jam i nderuar që në këtë shënim jubilar të demonstratave të vitit 1981, kemi të pranishëm pjesëmarrës aktiv dhe kontribuues të shquar, andaj, këtë shënim e bën edhe më madhështor.

Me vlerësimin dhe nderimin më të lartë, konsideroj se ju pjesëmarrës të nderuar, me fjalimet, kumtesat dhe fjalët tuaja, do të çmoni e vlerësoni drejt këtë ngjarje historike të kombit shqiptar, njëherësh, duke e lartësuar jetën, veprën dhe kontributin e secilit për lirinë dhe çlirimin e Kosovës.

Kontributi i juaj është dhe mbetet i jashtëzakonshëm, andaj, pres me padurim fjalët tuaja në këtë shënim jubilar, për të dhënë kontribut të ndriçimit sa më të gjithanshëm e gjithëpërfshirës, për historinë tonë të re. Jam i nderuar që ky shënim i 40 vjetorit të demonstratave historike të rinisë studentore, e shënojmë në institucionin e Republikës së Kosovës, në Konsullatën e përgjithshme, me qëllim të nderimit, përkujtimit dhe vlerësimin e demonstratave historike të kombit shqiptar në ish jugosllavi.

Lavdi heronjve, dëshmorëve dhe martirëve të kombit!
Lavdi jetës dhe veprës së veprimtarëve, aktivistëve dhe atdhetarëve që kontribuuan për lirinë dhe çlirimin e atdheut tonë, Republikës tonë, Kosovës!

Ju faleminderit!

Imer Xhemail LLADROVCI
Konsull, shëf i Konsullatës së Përgjithshme të Republikës së
Kosovës në Shtutgart

TRAJTIME DHE VËSHTRIME

